

Csak a szél

írta: Kiss Dorottya

A 2010-2011-es években több cigánycsaládot is megöltek Magyarországon. Fliegeauf Bence ennek a sorozatgyilkosságnak az elrettentésére készítette a filmet, hogy lássuk a romák nem minden esetben munkanélküli, haszontalan, higiéniaát nem ismerő emberek. E megrázó filmet a tehetséges zenész és rendező Fliegeauf Bence írta és rendezte a rasszista cigány gyilkosságokról. A film elnyerte a Magyar Filmkritikusok fődíját és az Ezüst Medve-díjat is, de jelölték Oscar-díjra is.

A történet elején az erdőben élő dolgos Lakatos cigány családot ölik meg sörétes puskával. A főszereplő cigánycsalád tagjai, az anyuka, becézett nevén „Rigó”, két gyermeke és Rigó beteg édesapja, minden este furcsa elrettentő zajt hallanak kiszűrődni az erdőből. A zajtól a gyerekek megijednek, mire Rigó csak annyit mond nekik „csak a szél”. A film végén kiderül, hogy a gyilkosok páncélozott autójának és puska hangjának összemosódása adja ki azt a furcsa zajt, de erről a család ekkor még semmit sem tud.

Rigó, a főszereplő két iskoláskorú gyermekére és beteg édesapjára vigyáz, amikor éppen nem dolgozik. Munkáját a délelőtti közmunka és a délutáni takarítói állás tölti be. A legtöbb környezetükben lévő ember elítéli őket, mert cigányok. Lenézik őket, nem túl divatos ruhájuk, higiéniatlan bőrük és hajuk miatt. De vannak olyanok is, akik nem rosszálló szemmel néznek rájuk. Ilyen Rigó egyik munkáltatója, aki segítségként többször zsákban ruhadarabokat ad dolgozójának. Az iskolában Rigó lánya általában egyéni, változatos és gyönyörű rajzokat készít a füzetébe, melyet a felsőbb évfolyamra járó furcsa stílusú lányok előszeretettel vesznek meg, pár üveg körömlakkért. Rigó lányának ez is nagy ajándék. A lány öccse nem szeret iskolába járni, de ha lóg is az iskolából nem rosszat tesz, hanem néhány otthon összeszedett dologgal útnak indul az erdő mélyén található kis odújába. Ott egy külön kialakított sarkokba berakja a nővéréhez, anyukájához és nagypapjához kapcsolódó emléktárgyakat. A nővérének készített sarkokba például tükröt és rengeteg körömlakkot tesz, valamint matracot és ágyneműt is. Érti, hogy az aki Lakatosékat is megölte, közeledik hozzájuk is, felkészül akár a bujkálásra is. Egyik alkalommal egy Nescafé üveget vitt be a rejtékhelyére, teli kávéval. Ez jelenti neki az édességet. Ilyenkor belenyúl az üvegbe, és ami az ujjára ragad, azt elszopogatja. Van a környéken még pár közülük való család, akikhez iskola után szívesen át szoktak menni. A lány, kishúgaként fogadta az egyik ott élő óvodás korú kislányt. Sokszor lementek együtt a tópartra, majd a fogvacogató tóban megmosta a nagyobbik lány a kisebbik, hosszú göndör haját. Később elmentek a közeli rétre és vagy fogócskát, vagy hercegnőset játszottak pitypangból fonott koszorúval. A fiúgyermek is időnként elment velük a rétre, de legtöbbször a kislány fiú testvéreivel playstation-ös játékkonzollal játszottak. Ők se különbek a ma élő gyerekektől, játszanak, jól érzik magukat és nevetgélnek. Nem csak a környékeliek szerették őket, hanem még a rendőrök is. Mikor Lakatosékat megölték, a gyilkosok nem rabolták ki őket. Rigó fia, egy nap ellógott az iskolából, beszökött Lakatosék házába, ám ekkor jöttek a rendőrök helyszíni vizsgálatra. A fiú bebújt a szekrénybe és kihallgatta a rendőrök beszélgetését. A felnőttek a környékelik cigánycsaládokról beszéltek, azt mondták, hogy aki dolgozik és a gyerekeit is iskolába járattja, az rossz ember nem lehet, ezért Lakatosékat hiába ölték meg, inkább más munkanélküli

családot gyilkoltak meg volna helyettük. Mikor elmentek a rendőrök, a fiú egy pár dísz tárgyat és konzervet betett a zsákjába és elvitte a búvóhelyre. Hazafelé menet összetalálkoztak a mezőn a nővérel, így együtt mentek haza. Otthon várta őket az édesanyja, a zsák ruhával, amit a főnökétől kapott. Lefeküdtek aludni, mikor hangos autózajt hallottak, de erre az anyja megint csak annyit mondott: „csak a szél”. A kocsi megállt a ház előtt. A fiú eszébe villant, hogy „menekülni kell a hátsó ajtón, eljöttek értük a gyilkosok”. Futás közben a puska szörnyű, erős hangjait hallotta. A fiú többi családtagja már nem tudott kimenekülni a házból, lelőtték őket. A fiú még nem úszta meg, szaladnia kellett az életéért. Az egyik gyilkos észrevette és utánaszaladt, de nem járt sikerrel, mert elfutott előle.

Engem ez a rész nagyon megérintett. Ugyanis belegondoltam, hogy én mit tudtam volna tenni a fiú helyében. Semmit sem tehettem volna az életük megmentéséért. Senkinek se kívánok ilyen sorsot. A film elején volt egy rész, amit eleinte nem értettem. Rigó fia elmegy egy szomorú temetésre, ahol három embert temetnek el. Most már értem, Rigó fia nem halt meg és végig nézte az elhunyt családtagjai temetését.

A film egyszerre volt felvilágosító és megrendítő is. Rávilágított arra, hogy nem minden tőlünk eltérő bőrszínű ember eredendően rossz. Például a nagy hegedűművész Mága Zoltán több fiatal hegedűs ember példaképe. De többek (köztük én is) nagyon tisztelik és szeretik a gyönyörű hangú Kossuth-díjas Bangó Margitot. Nélkülük kevesebb nagy tehetségű férfi és nő élne az országunkban, mellyel kevésbé lenne színes és értékes a kultúránk.